O‘zbekiston

Metama’lumot

Mehnat resurslari soni

Ishlab chiqilgan sana: 29.09.2023
Oxirgi yangilangan sana: 07.06.2024

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

2021-yil 11-avgustda Sharqiy Yevropa, Kavkaz va Markaziy Osiyo uchun Rasmiy statistika to‘g‘risidagi namunaviy qonuni asosida ishlab chiqilgan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni qabul qilindi.

Ushbu Qonunning maqsadi rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 4-martdagi “O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-114-son qarori bilan tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi to‘g‘risida nizomga muvofiq, Statistika agentligi rasmiy statistikaning asosiy prinsiplariga rioya etilishini va xalqaro tavsiyalarga muvofiq bo‘lgan statistika uslubiyotlarining birligini ta’minlash; statistika ma’lumotlarini yig‘ishni, uy xo‘jaliklarining statistika kuzatuvlarini, ro‘yxatga olishlarni, bir marotabalik hisobga olishlarni, tanlanma so‘rovlarni va boshqa statistika kuzatuvlarini o‘tkazishni tashkil etish; barcha darajadagi foydalanuvchilarni belgilangan tartibda rasmiy statistika ma’lumotlari bilan ta’minlash; statistika maqsadlarida foydalanish uchun statistika registrlari va tasniflash tizimini yuritish uchun javobgar hisoblanadi.

Shu bilan birga, Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish va statistika kuzatuvi ma’lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma’lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;

- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma’lumotlarini yig‘ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;

- statistika ma’lumotlarini yig‘ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma’lumotlarini taqdim etish bilan bog‘liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko‘rsatmalar berish va statistika ma’lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;

- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma’muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o‘z vakolatlari doirasida qo‘llash.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 12-sentabrdagi F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma’lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma’lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to‘g‘ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

Statistika jarayonlarini boshqarish, shu jumladan statistika ma’lumotlarini tayyorlash va tarqatish xalqaro sifatni boshqarish modellari (GSIM, GSBPM, GAMSO)ga asosan ishlab chiqilgan milliy tartib-taomillarga muvofiq amalga oshiriladi.

0.1.2 Ma’lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o‘rtasida ma’lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o‘z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko‘ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo‘lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma’lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta’minlash uchun mas’ul bo‘lgan bo‘linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilar o‘zlarida mavjud bo‘lgan statistika ma’lumotlarini va (yoki) ma’muriy ma’lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko‘rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo‘yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo‘yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma’lumotlarining maxfiyligi

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma’lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma’lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma’lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud muhokamasi, ma’muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki uy xo‘jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

Statistika agentligi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik prinsiplariga rioya qilishlari, o‘zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma’lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma’lumot beriladi. Statistika agentligining har bir xodimi ma’lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o‘z ichiga olgan shartnomaga qo‘l qo‘yishi shart.

0.1.4 Statistik hisobotlarni taqdim etish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 14-moddasiga asosan, statistika organlari davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish huquqiga ega. O‘zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksining 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo‘lgan hisobot va boshqa ma’lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma’lumotlarini buzib ko‘rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o‘n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo‘ladi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o‘tkazish chog‘ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to‘liq ma’lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Respublika miqyosida mehnat resurslari soni bo‘yicha statistik ma’lumotlarni shakllantirishni Statistika agentligining Demografiya, mehnat va gender statistikasi boshqarmasi, Demografiya, mehnat va gender statistikasi bo‘yicha yig‘ma tahliliy axborotlarni shakllantirish bo‘limi va Mehnat statistikasi ko‘rsatkichlarini shakllantirish bo‘limi xodimlari amalga oshiradi, shuningdek viloyat darajasidagi ushbu ko‘rsatkichlarni hududiy statistika boshqarmasi demografiya, mehnat va gender statistikasi bo‘limlari xodimlari shakllantiradi.

Demografiya, mehnat va gender statistikasi bo‘yicha yig‘ma tahliliy axborotlarni shakllantirish bo‘limida 4 nafar, Mehnat statistikasi ko‘rsatkichlarini shakllantirish bo‘limida 4 nafar, hududiy boshqarmalarning demografiya, mehnat va gender statistikasi bo‘limlarida 3 nafardan xodimlar ishlaydi.

Umuman mehnat resurslari soni bo‘yicha statistik ma’lumotlarni shakllantirish bo‘yicha qo‘yilgan topshiriqlarni bajarish uchun xodimlar soni yetarli.

Barcha xodimlar sohaga tegishli bilim va ko‘nikmalarini Statistika agentligining Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o‘quv kurslarida, shuningdek, xalqaro statistika tashkilotlarining boshqa o‘quv seminarlarida doimiy oshirib boradilar.

Boshqarmada kompyuterlar soni yetarlicha bo‘lib, har bir xodim o‘zining kompyuterida ishlaydi. Barcha kompyuterlar lokal tarmoqqa ulangan, shuningdek, internetga kirish imkoniga ega.

Moliyaviy mablag‘lar statistika dasturi doirasida taqdim etiladi va dasturda nazarda tutilgan statistika ishlarini bajarish, shuningdek, mehnat resurslari soni bo‘yicha statistik ma’lumotlarni shakllantirish uchun yetarlidir.

1. Beg‘arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy prinsiplari, jumladan beg‘arazlik va xolislik hisoblanadi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo‘limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo‘lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo‘ysunadi.

Mazkur statistik ma’lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo‘l qo‘yilmagan va kasbiy mustaqillik to‘liq ta’minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e’tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o‘quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o‘quv kurslari, o‘quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta’minlash orqali ta’minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o‘quv kurslarida ma’ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e’lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta’minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma’lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma’lumotlarni birlashtirish, ma’lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog‘lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni, shuningdek yakuniy ma’lumotlar to‘plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma’lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash usullari hamda rasmiy statistika ma’lumotlarining sifati to‘g‘risida metama’lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish yoki undan noto‘g‘ri foydalanish bo‘yicha sharh

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

Statistika agentligi statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish va statistik ma’lumotlardan noto‘g‘ri foydalanilganda o‘z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy prinsiplari tushunarlilik va shaffoflik. Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish bo‘yicha shartlar O‘zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonun va statistik ma’lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko‘rsatilgan statistika dasturi Statistika agentligi rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma’lumotlar bazasida ham mavjud. Statistik ma’lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Statistika agentligi rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e’lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ko‘rishning ichki imkoniyati

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

Hukumat Statistika agentligi tomonidan tayyorlangan statistik ma’lumotlarni ularni e’lon qilish vaqtidan oldin ko‘rish imkoniyatiga ega emas. Statistik ma’lumotlarni tarqatishda statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo‘l qo‘yilmaydi (“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Agentlik direktori, uning o‘rinbosarlari va mas’ul xodimlar statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ularni ko‘ra oladi.

1.2.3 Statistik ma’lumotlarning atributlari (belgilari)

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

Jamoatchilikka e’lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma’lumotlarning Statistika agentligi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma’lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o‘zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

Yangi uslubiyatga o‘tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o‘zgartirishlar kiritishdan oldin Statistika agentligi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Statistika agentligi o‘z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o‘zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko‘rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o‘zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me’yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me’yorlari bo‘yicha ko‘rsatmalar

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi

Statistika agentligi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik prinsipiga rioya qilishlari, o‘zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma’lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Statistika agentligi xodimi individual ma’lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konsepsiya va tushunchalar

2.1.1 Konsepsiya va tushunchalar

Mehnat resurslari bo‘yicha konsepsiya va ta’riflar Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) standarti va milliy qonunchilikga asoslangan.

Mehnat resurslari soniga mehnatga layoqatli yoshdagi mehnatga layoqatli aholi hamda mehnatga layoqatli yoshdan kichik va katta yoshdagi mehnat bilan band bo‘lgan shaxslar kiradi.

Metodologiya quyidagi hujjatlarga asoslangan:

Xalqaro mehnat tashkilotining bosh konferensiyasida qabul qilingan Bitim 1985-yil mehnat statistikasi to‘g‘risida (№160) va Tavsiyalar 1985-yil mehnat statistikasi to‘g‘risida (№170);

Iqtisodiy faol aholi statistikasi, bandlik, ishsizlik va to‘liqsiz bandlik statistikasi bo‘yicha qaror o‘n uchinchi Xalqaro mehnat statistikasi konferensiyasida (oktabr 1982-yil) qabul qilingan, 16- Xalqaro mehnat statistikasi konferensiyasida (oktabr 1998-yil) nuqtai nazari maqullangan;

MDH Statistika qo‘mitasi, Jahon banki: 19-Xalqaro mehnat statistikasi konferentsiyasi rezolyutsiyasini hisobga olgan holda mehnat faolligini, bandlikni va mehnatdan to‘liq foydalanishni o‘lchash bo‘yicha uslubiy qoidalarni statistik amaliyotda qo‘llash bo‘yicha tavsiyalar, Moskva 2015-yil;

MDH Statistik qo‘mitasi: Mehnat statistikasi bo‘yicha 19-Xalqaro konferensiya tavsiyalarini inobatga olgan holda ishchi kuchi (mehnat bozori) tadqiqotini o‘tkazishda modulli so‘rovlar uchun asboblar to‘plami, Moskva 2016-yil;

XMT: Mehnat bozorining asosiy ko‘rsatkichlarining 9-nashri, Jeneva.

Milliy me’yoriy-huquqiy hujjatlar:

O‘zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi;

O‘zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi;

O‘zbekiston Respublikasining Qonuni 20.10.2020-y. № O‘RQ-642-son “Aholi bandligi to‘g‘risida”;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2017-y. 1011-sonli Qarori “Ishga joylashtirishga muhtoj aholi sonini aniqlash, shu jumladan, uy xo‘jaliklarini mehnat bilan bandlik masalalari bo‘yicha o‘rganishlar o‘tkazish, shuningdek, mehnat resurslari, bandlik va aholini ishga joylashtirish balansini shakllantirish metodikasini takomillashtirish to‘g‘risida”;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining qarori 24.08.2016-y. № 275 “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida”

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi 2024-yil 30-aprel 76-sonli qaroriga ilova “Mehnat resurslari hisobot balansini hisoblash bo‘yicha uslubiy Nizom”.

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma’lumotlarning statistik qamrovi

Ma’lumotlarning geografik qamrovi o‘z ichiga Qoraqalpog‘iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahrini oladi.

Ma’lumotlar qo‘yidagi guruhlarni qamrab oladi: jinsi, shahar va qishloq bo‘yicha

Mehnat resurslari to‘g‘risidagi ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, shu jumladan chet elda, mehnatga layoqatli yoshdagi mehnatga layoqatli aholi hamda mehnatga layoqatli yoshdan kichik va katta yoshdagi mehnat bilan band bo‘lgan shaxslarni (istisnolarsiz) qamrab oladi.

Mavzu bo‘yicha qamrov: mehnat resurslari mehnat resurslari balansida shahar/qishloq joylari bo‘yicha taqsimlanishida keltirilgan.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Mehnat resurslarining umumiy soniga mehnatga layoqatli yoshdagi ishlamaydigan mehnatga layoqatsiz aholi kirmaydi.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Aniqlanmagan faoliyat mavjud emas.

2.3 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

Shuningdek mehnat resurslari ma’lumotlari jins va hududlar bo‘yicha jamlanadi.

Hududlar bo‘yicha ma’lumotlarni shakllantirishda “O‘zbekiston Respublikasi Ma’muriy-hududiy tuzilmalarni (obyektlarni) belgilash tizimi” (MHOBT) idoraviy statistik tasniflagichidan foydalaniladi.

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

Hisobning asosiy birligi - kishi.

2.4.2 Hisobga olish asosi

Ma’lumotlar statistika organlariga yuridik shaxslar tamonidan topshiriladigan statistik hisobotlari asosidagi ma’lumotlar; soliq organlari ma’lumotlari; mehnat organlari tomonidan bandlik masalalari bo‘yicha o‘tkaziladigan kuzatuvlar ma’lumotlari asosida shakllantiriladi.

2.4.3 Yalpi/sof ko‘rsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

O‘zbekiston Respublikasi bo‘yicha mehnat resurslari yillik o‘rtacha soni yilda bir marta hisoblanadi. Dastlabki ma’lumotlar jami mehnat resurslari soni bo‘yicha har chorakda (hisobot davriga o‘rtacha) hisoblanadi.

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi ma’lumotlar

3.1.1 Birlamchi ma’lumotlarni yig‘ish asoslari

Mehnat resurslari sonini hisob-kitobi ma’lumotlari bazasi:

- korxona va tashkilotlarning ishlovchilari to‘g‘risidagi ma’lumotlari;
- bandlik masalalari bo‘yicha o‘tkaziladigan kuzatuvlar ma’lumotlari;
- soliq organlari ma’lumotlari;

- kunduzgi ta’lim shaklida ta’lim olayotganlar o‘quv muassasalarining statistika kuzatuvlari ma’lumotlari;

- nogironligi bo‘lgan shaxslar to‘g‘risida statistika hisobotlari ma’lumotlari.

Ma’lumotlarni yig‘ish kompleks dastur doirasida amalga oshiriladi. Birlamchi ma’lumotlar kelib tushadi:

- barcha xo‘jalik subyektlari mulkchilik shaklidan qat’iy nazar mehnat ko‘rsatkichlari mavjud bo‘lgan statistik hisobotlari;

- O‘zbekiston Respublikasi Tibbiy-ijtimoiy xizmatlarni rivojlantirish agentligi Respublika tibbiy-ijtimoiy ekspertiza inspeksiyasi tomonidan taqdim etadigan ma’lumotlar: nogironligi bo‘lgan shaxslar to‘g‘risida statistika hisoboti;

- hududlar kesimida ishga joylashtirish (choraklik, yillik) bo‘yicha Kambag‘allikni qisqartirish va bandlik vazirligi ma’lumotlari;

- O‘zbekiston Respublikasi soliq qo‘mitasining soliq xizmati organlarida ro‘yxatga olingan yakka tartibdagi tadbirkorlar to‘g‘risida ma’lumotlar.

Aniqlik va ishonchlilik parametrlari mehnat resurslari sonini yillik va choraklik davriylikda hisoblashda qo‘llaniladi.

3.1.2 Birlamchi ma’lumotlarning ta’rifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Mehnat resurslari - mehnatga layoqatli yoshdagi mehnatga layoqatli aholi hamda mehnatga layoqatli yoshdan kichik va katta yoshdagi mehnat bilan band bo‘lgan shaxslar.

Statistik qamrov, klassifikatsiya, baholash va boshlang‘ich ma’lumotlarni hisobga olish davri talab qilinadigan ta’riflar parametriga yetarli darajada yaqin keladi.

3.1.3 Birlamchi ma’lumotlarning o‘z vaqtida tayyor bo‘lishi

Ma’lumotlarni yig‘ish dasturi ularni o‘z vaqtida olishni ta’minlaydi.

Statistika dasturida belgilangan muddatda Statistika agentligi ma’lumotlarni har chorak yakuni bo‘yicha jami respublika bo‘yicha, viloyatlar kesimida va iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqadi.

Yillik ma’lumotlar hisobot yilidan keyingi yilning iyunda tayyorlanadi.

3.2 Birlamchi ma’lumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi ma’lumotlarni baholash

Ma’lumotlar Statistika agentligi hamda hududiy statistika boshqarmalarida nazorat va tahlil qilinadi. Xatoliklar aniqlanganda ma’lumotlarga aniqlik kiritiladi va to‘g‘rilanadi.

3.3 Statistik usullar

3.3.1 Birlamchi ma’lumotlar bilan ishlashda statistik usullar

Statistik jarayonlardagi foydalanilayotgan usullar ma’lumotlarni qayta ishlashdagi xatoni kamaytirishga imkon beradi.

Mehnat resurslari sonini hisoblashda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2017-y. 1011-sonli Qarori “Ishga joylashtirishga muhtoj aholi sonini aniqlash, shu jumladan, uy xo‘jaliklarini mehnat bilan bandlik masalalari bo‘yicha o‘rganishlar o‘tkazish, shuningdek, mehnat resurslari, bandlik va aholini ishga joylashtirish balansini shakllantirish metodikasini takomillashtirish to‘g‘risida“ foydalanadi.

3.3.2 Boshqa statistik jarayonlar

Ma’lumotlarga tuzatish kiritish va qayta ishlash asoslangan usullar yordamida amalga oshiriladi.

Yakuniy ma’lumotlarni shakllantirishdan oldin dastlabki ma’lumotlarga tuzatishlar kiritiladi.

3.4 Ma’lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

Choraklik mehnat resurslari soni hisobini taqqoslash iqtisodiyotda bandlarning yillik o‘rtacha soni hisobi va yillik mehnat resurslari balansi tuzilganidan so‘ng amalga oshiriladi.

3.4.2 Oraliq ma’lumotlarni baholash

Yakuniy va oraliq statistik ma’lumotlar muntazam ravishda baholanadi va solishtirib boriladi. Farq mavjud bo‘lgan taqdirda ularni bartaraf etish choralari ko‘riladi.

Mehnat resurslari soni choraklik hisobi keyingi yilning iyun yillik o‘rtacha band aholi soni hisoblanganda qayta ko‘rib chiqiladi.

3.4.3 Yakuniy statistik ma’lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o‘rganish

Oraliq ma’lumotlardagi statistik farqlar tekshiriladi va baholanadi.

Yakuniy statistik ma’lumotlarda statistik farqlar va boshqa ko‘rsatkichlardagi mavjud muammolar o‘rganiladi. Yig‘ma ma’lumotlarni o‘tgan chorak ma’lumotlari bilan solishtirish amalga oshiriladi.

Avvalgi nashr etilgan ma’lumotlarda nomuvofiqlik mavjud bo‘lsa, keyingi ma’lumotlarga o‘zgartirish kiritiladi.

3.5 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish

Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish tizimli ravishda choraklik davriylikda o‘tkaziladi va uning natijalari ichki statistika ishlarida hisobga olinadi.

Mehnat resurslari sonini choraklik baholash o‘rtacha yillik bandlar soni shakllantirilgandan so‘ng, hisobot yilidan keyingi yilning iyun oyida qayta ko‘rib chiqiladi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o‘z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Muddatlari va dolzarbligi bo‘yicha xalqaro miqyosda qabul qilingan standartlarga javob beradi. Mehnat resurslari statistikasi ma’lumotlari har chorakda to‘planadi. Mehnat resurslari statistikasi har yili nashr etiladi, bu XVF k-MTUT talablariga javob beradi.

4.1.2 O‘z vaqtidaligi

Har choraklik baholash hisobot davridan keyingi 25-kuni amalga oshiriladi, yillik ma’lumotlar keyingi yilning iyun oyida tayyorlanadi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Statistik ma’lumotlar ichki kelishuv bilan tavsiflanadi va vaqt o‘tishi bilan solishtirish mumkin.

4.2.2 Vaqt bo‘yicha qiyosiylik

Taqqoslanadigan dinamik qator ma’lumotlari yetarli vaqt oralig‘ida mavjud. Dinamik qatorlar 1991-yildan boshlanadi.

4.2.3 Sektorlar va sohalar o‘rtasidagi qiyosiylik

Statistik ma’lumotlar boshqa manbalardan (mehnat organlari, soliq organlari va boshqalar) olingan ma’lumotlarga mos keladi.

4.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish

4.3.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish jadvali

Ma’lumotlarni ko‘rib chiqish davri oldindan belgilanadi. Dastlabki va yakuniy ma’lumotlarni tayyorlash muddatlari har yili statistika ishlarini ishlab chiqarish dasturi bilan belgilanadi.

Iqtisodiyotda band bo‘lganlar soni va o‘tgan yilning mos davriga nisbatan o‘zgarish sur’ati to‘g‘risidagi choraklik ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish mehnat resurslari balansi tuzilgandan va iqtisodiyotda band bo‘lganlarning o‘rtacha yillik soni hisoblangandan keyin amalga oshiriladi.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko‘rib chiqilgan ma’lumotlarni aynan shu toifasi bo‘yicha belgilash

Ma’lumotlarni tarqatish jarayonida foydalanuvchilarga ma’lumotlarning dastlabki ekanligi haqida xabar beriladi.

Dastlabki ma’lumotlar e’lon qilinganda, tegishli yozuv kiritiladi.

4.3.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish bo‘yicha olingan natijalarni tarqatish

Qayta ko‘rib chiqilgan ma’lumotlar dastlabki ma’lumotlar bilan taqqoslaganda tahlil qilinadi, bu dastlabki ma’lumotlarning ishonchliligini baholash imkonini beradi.

Statistik nashrlar o‘tgan yil uchun ma’lum ko‘rsatkichlar qayta ko‘rib chiqilayotganligini ko‘rsatadi.

5. Qulayligi

5.1 Ma’lumotlar

5.1.1 Statistik ma’lumotlarni taqdim etish

Ma’lumotlarni taqdim etish shakli foydalanuvchilarning ehtiyojlarini qondiradi (jadvallar, dinamik qatorlar, diagrammalar va boshqalar).

Ma’lumotlar hudud va jins bo‘yicha chop etiladi.

5.1.2 Ma’lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

Yillik ma’lumotlar foydalanuvchilarga “O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli”, “O‘zbekiston hududlarining yillik statistik to‘plami”, “Ayollar va erkaklar”, “O‘zbekiston raqamlarda”, “O‘zbekistonda mehnat va bandlik”, “O‘zbekistonda ijtimoiy rivojlanish va turmush” va boshqa to‘plamlar orqali taqdim etiladi. Bundan tashqari, ma’lumotlar kelishilgan jadval sxemalari bo‘yicha davlat organlariga va boshqa foydalanuvchilarga ularning iltimosiga binoan taqdim etiladi.

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Jadvallar foydalanuvchilar so‘rovlari asosida taqdim etiladi.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

Yillik va choraklik statistik ma’lumotlar va dinamik qatorlar elektron jadvallar ko‘rinishida Statistika agentligining www.stat.uz, www.siat.stat.uz, www.gender.stat.uz rasmiy veb-saytlari orqali joylashtirilib boriladi.

5.1.3. Ma’lumotlarni e’lon qilish jadvali

Rasmiy statistika taqvimi www.stat.uz rasmiy veb-saytida e’lon qilingan.

5.1.4 Bir vaqtning o‘zida e’lon qilish

Mavjud emas.

5.1.5 So‘rov bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

O‘zbekiston Respublikasining “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi qonuni va boshqa me’yoriy hujjatlarga muvofiq statistik ma’lumotlar foydalanuvchi tomonidan ularning so‘roviga ko‘ra belgilangan tartibda taqdim etiladi. Statistik ma’lumotlarni tarqatish yuridik, jismoniy shaxslar va xalqaro tashkilotlarning yozma so‘roviga ko‘ra bosma yoki elektron jadvallar, statistik to‘plamlar, ekspress ma’lumotlar ko‘rinishida taqdim etish, shuningdek tomonlarning axborot o‘zaro hamkorligi to‘g‘risidagi kelishuvlariga muvofiq taqdim etish yo‘li bilan amalga oshiriladi.

5.2 Metama’lumotlar

5.2.1 Konsepsiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar to‘g‘risidagi hujjatlar va ma’lumotlarni tarqatish

Konsepsiya, statistik qamrov, tasniflash, hisob asosi, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar haqidagi ma’lumotlar tarqatilayotgan statistik to‘plamlarning asosiy ko‘rsatkichlarga uslubiy tushuntirishlar shaklida keltiriladi.

Statistik ko‘rsatkichlarning shakllanishi va hisobi bo‘yicha uslubiy nizomlar Statistika agentligining rasmiy veb-saytida joylashtirilgan.

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko‘rsatish

5.3.1 Aloqa bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

Statistika agentligi tomonidan e’lon qilingan rasmiy nashrlarda, shuningdek www.stat.uz rasmiy veb-saytida statistik ma’lumotlarni tayyorlash uchun mas’ul xodimlar bilan bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlar (pochta, telefon, faks, elektron manzillar va h.k.) ko‘rsatib qo‘yiladi.

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Mehnat to‘g‘risidagi statistik hisobot shakllari takomillashtirildi.

Mehnat resurslari ko‘rsatkichlarini shakllantirish bo‘yicha xalqaro tajriba o‘rganilmoqda.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

Statistika agentligi, Kambag‘allikni qisqartirish va bandlik vazirligi va Soliq qo‘mitasi o‘rtasida maxsus dasturiy ta’minotni ishlab chiqish orqali ma’lumotlar almashinuvini yaxshilash.

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O‘rta muddatli

Mehnat resurslari sonini aniqlash metodikasini takomillashtirish.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko‘makka talab – Qisqa muddatli

Statistika dasturi asosida moliyalashtirish ta’minlangan.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko‘makka talab – O‘rta muddatli

Moliyalashtirish statistika dasturi doirasida amalga oshiriladi. O‘rta muddatli rejalarni amalga oshirish uchun xalqaro tavsiyalar va ilg‘or tajribalarni o‘rganishda texnik yordam kerak.

Aloqa bog‘lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.O.:	Yuldoshev Zoyir Toshkanovich
Lavozim:	Boshqarma boshlig‘i
Bo‘linma:	Demografiya, mehnat va gender statistikasi boshqarmasi
Idora:	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi
Manzil:	Mustaqillik shoh ko‘chasi, 63-uy
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O‘zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998 71 2028065
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998 71 2028153
Elektron manzil:	z.yuldoshev@stat.uz